

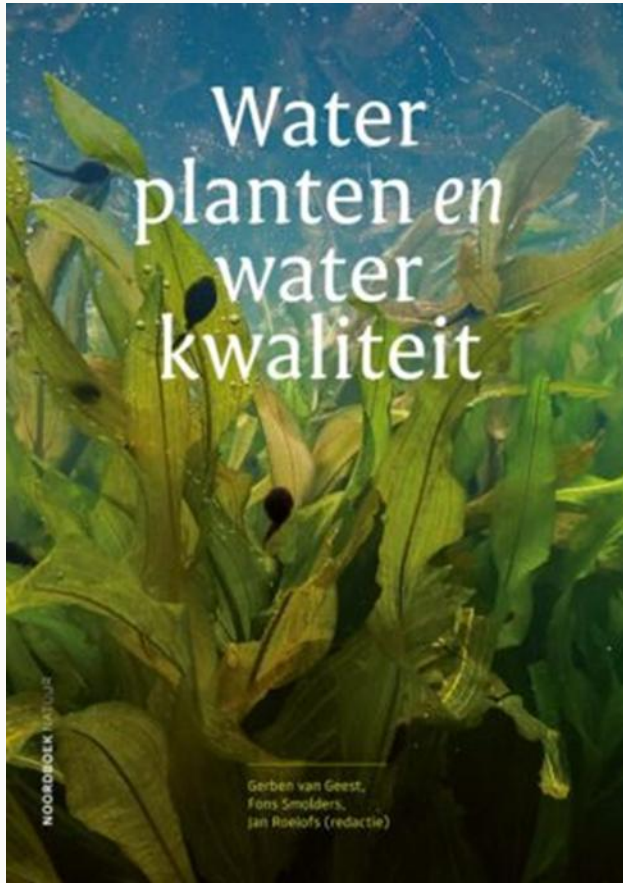
Klimaatverandering (z)onder water

Gevolgen voor waterplanten
en ecosystemen

WEW symposium
16 April 2025

Gerben van Geest
Sarian Kosten

Effecten van klimaatverandering

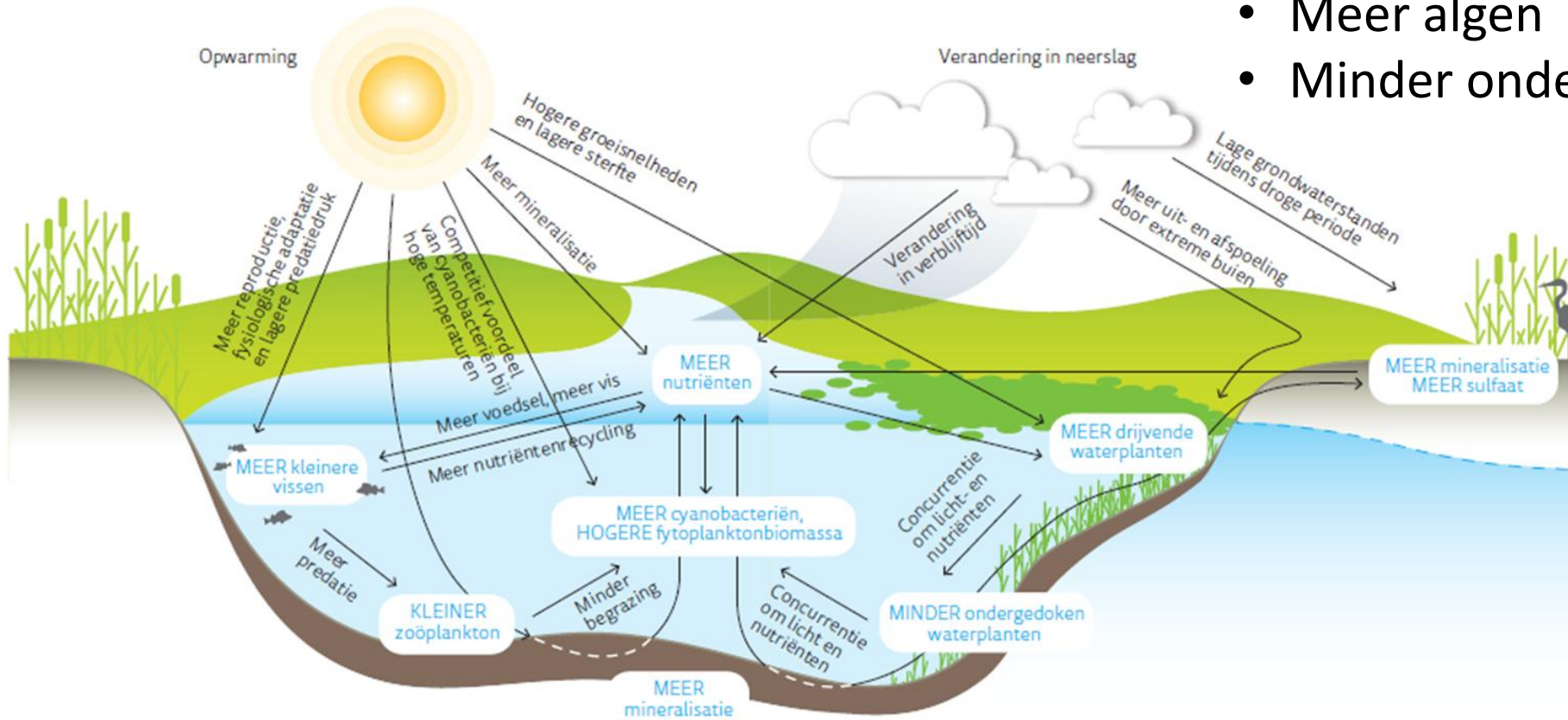

Symposium: 17 juni (middag) in Huijgensgebouw, Nijmegen

1. Inleiding
2. Basisbegrippen en biogeochemische processen
3. Trofie
4. Anorganisch koolstof
5. Waternverharding en alkalisatie
6. Verzuuring van vennen
7. Saliniteit en verzilting
8. Natuurlijke toxische stoffen
9. Herbivorie
10. Invasieve exoten
11. Klimaatverandering: versterkt effecten van andere stressoren
12. Synthese en toepassing

Effecten klimaatverandering:

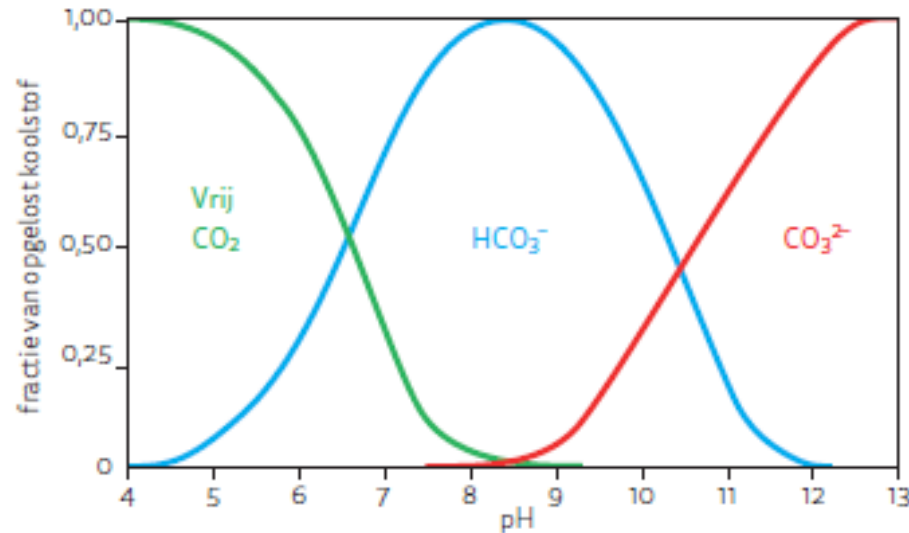
- Meer nutriënten
- Meer algen
- Minder ondergedoken waterplanten

Meer nutriënten:

- Hogere af- en uitspoeling door meer (extremen in) neerslag;
- Snellere afbraak organisch materiaal door hogere temperatuur;
- Versterkte nalevering van fosfor vanuit waterbodem (alkalische fosfaatdesorptie);

Koolzuurevenwicht

pH-stijging door:

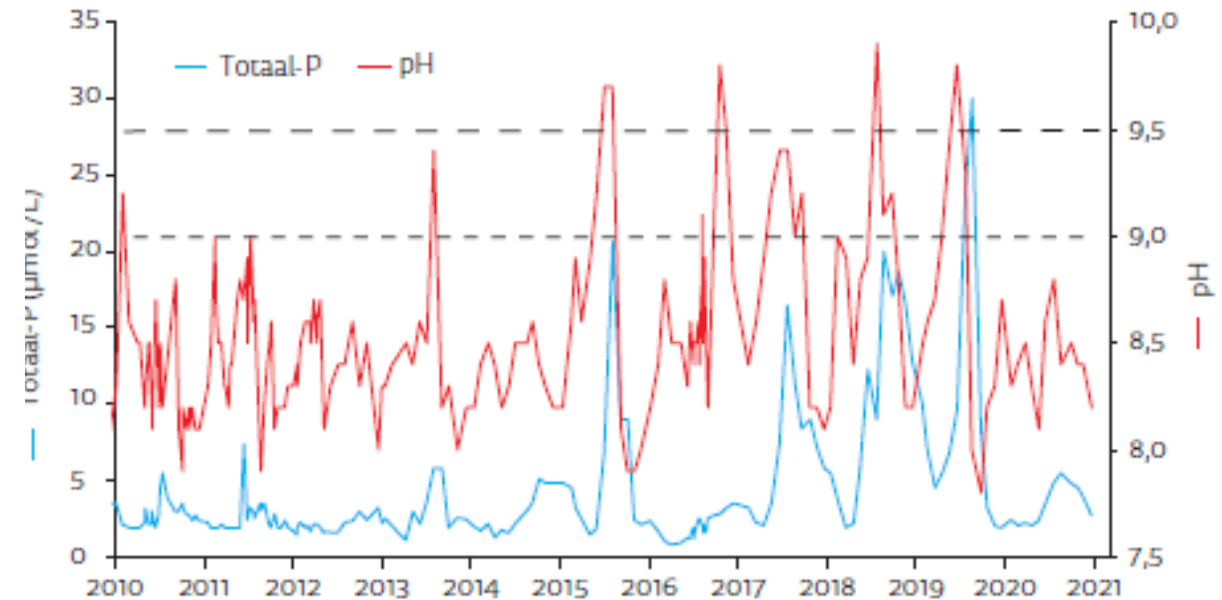
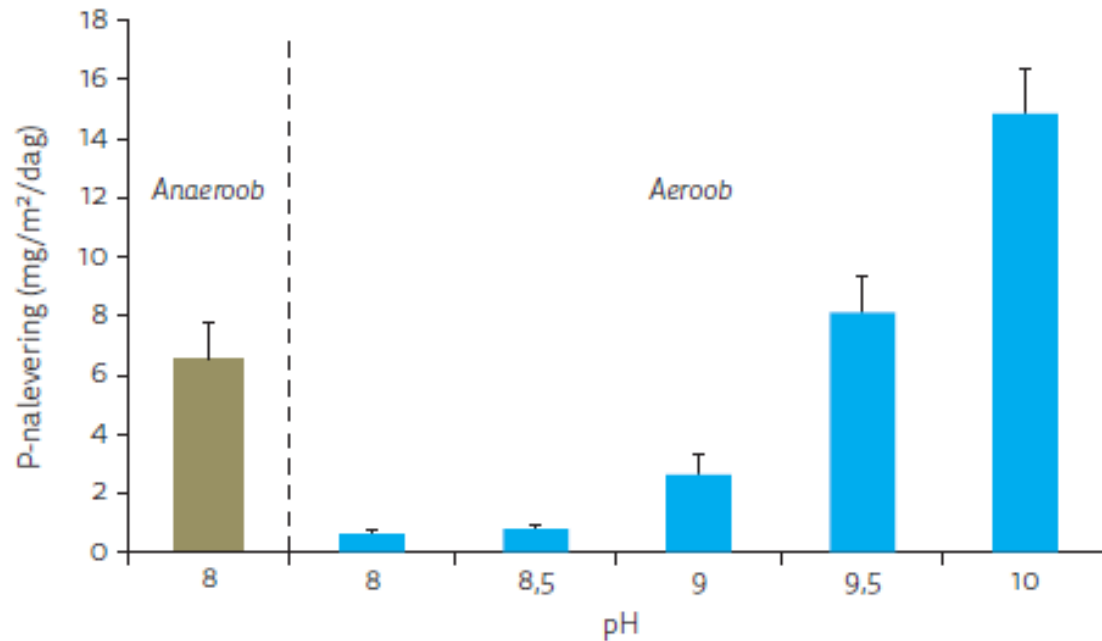
- opname van zowel HCO_3^- als H^+
- uitwisseling van HCO_3^- met OH^-

- Algen en planten hebben koolstof (C) nodig voor groei;
- Nemen bij voorkeur CO_2 op
- Wanneer CO_2 uitgeput is, dan opname van bicarbonaat;
- Opname van bicarbonaat resulteert in pH-stijging;

Bij massale biomassa van algen of waterplanten

- Sterke opname van bicarbonaat (HCO_3^-);
- Resulteert in sterke pH-stijging, tot pH-waarden van 11;
- Bij pH-waarde boven 9,5: alkalische fosfaatdesorptie

Bij massale biomassa van algen of waterplanten

Sterke nalevering van fosfor vanuit de waterbodem bij pH-waarden > 9,5;
Ook onder zuurstofrijke condities (NB wijkt af van (anaerobe!) desorptie vanaf ijzer)

Meerjarig experiment in De Deelen

Koud voorjaar:

- Groei fytoplankton temperatuur-gelimiteerd;
- Geen algenbloei: water blijft helder;
- pH blijft rond 7,5; optimale groeicondities voor Krabbenscheer

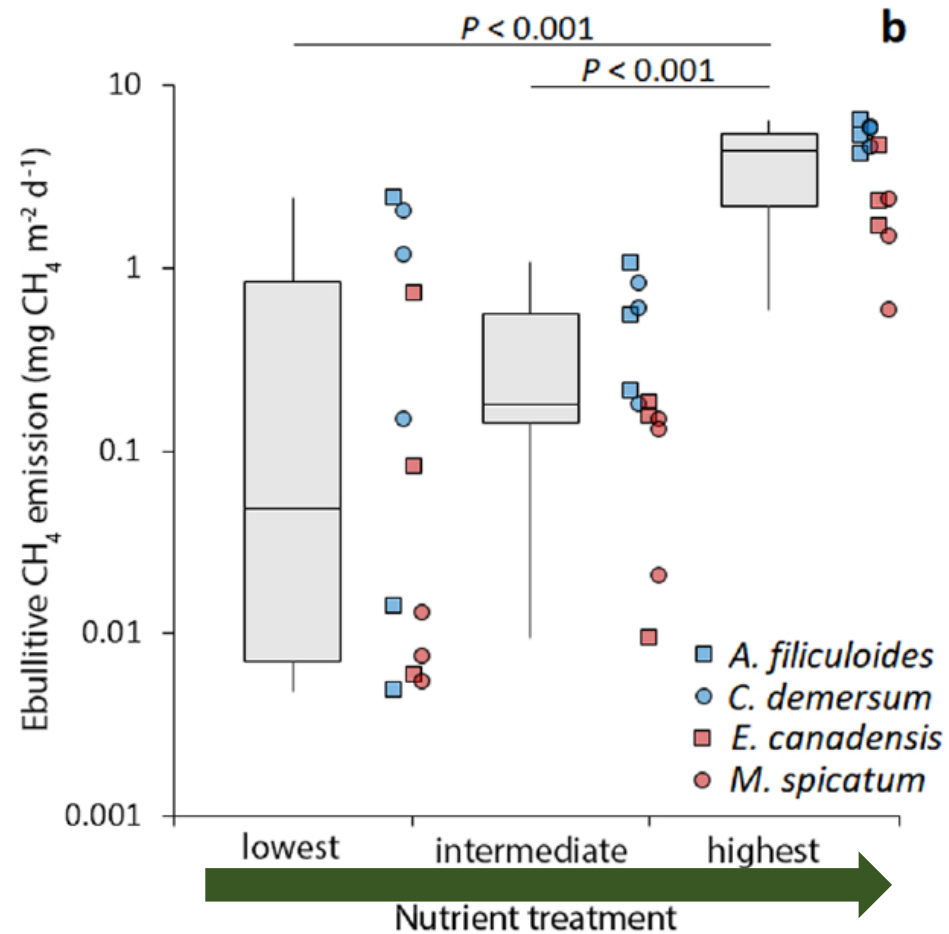
Warm voorjaar:

- Groei fytoplankton gestimuleerd door hoge temperatuur;
- Algen nemen veel bicarbonaat op; pH stijgt tot >> 9;
- Als resultaat: fosfaatdesorptie vanuit sediment
- Bloei van cyanobacterien/andere algen (hele groeiseizoen);
- Geen ondergedoken waterplanten

Water(planten) en broeikasgasemissie

Water(planten) en broeikasgasemissie

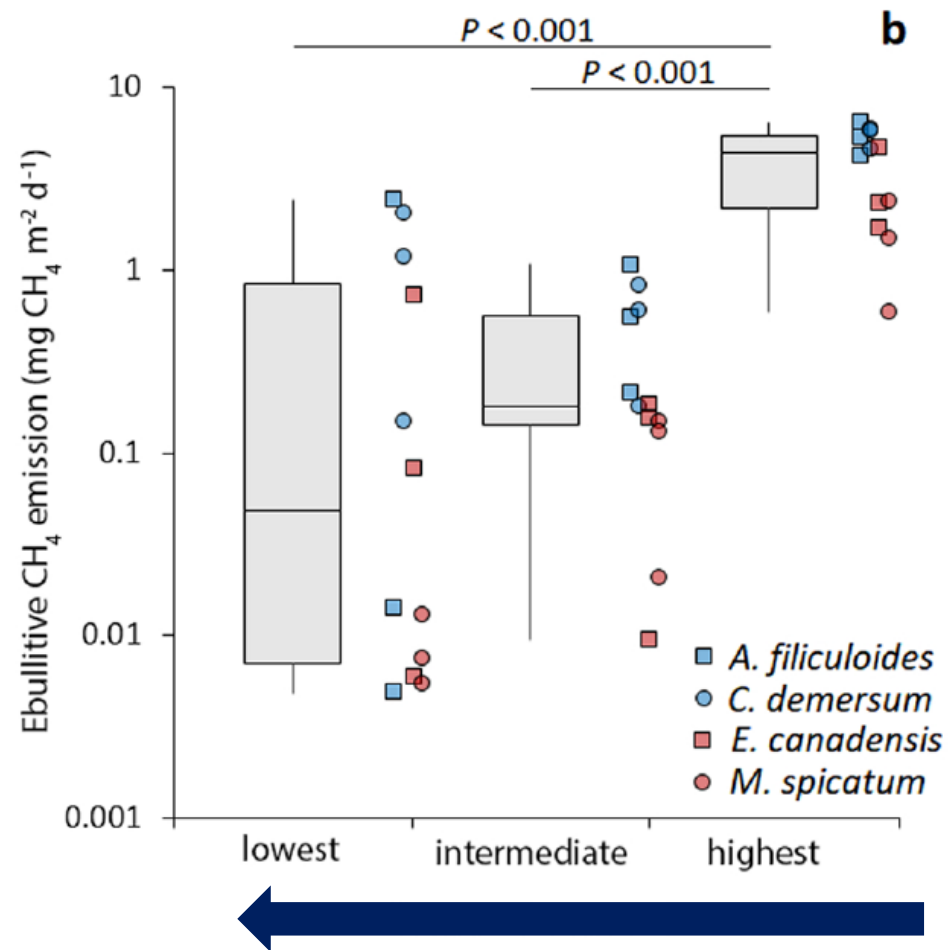

Eutrofiering versterkt CH_4 emissions 30-90%
(Beaulieu et al. 2019)

Sterkste stijging bij afwezigheid wortelende
waterplanten

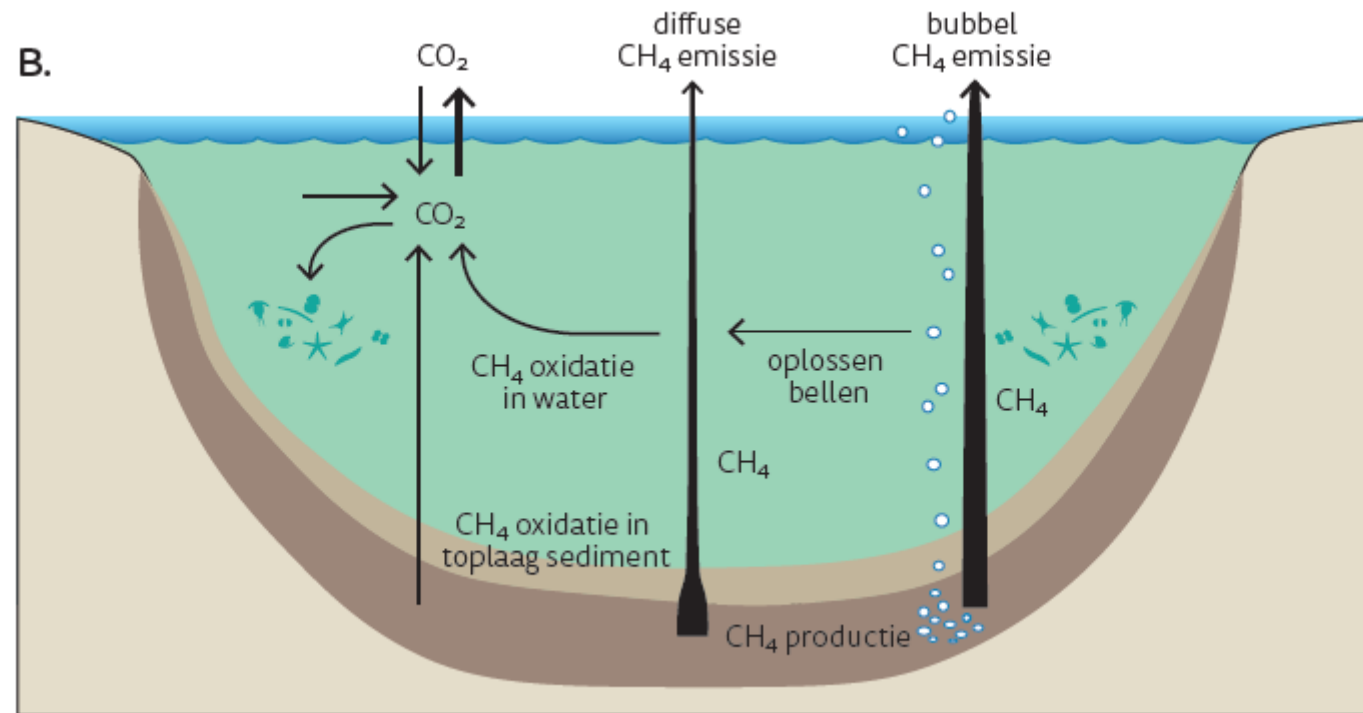
Ook de N_2O emissie stijgt sterkt met eutrofiering

Een betere waterkwaliteit verlaagt de CH₄ emissie

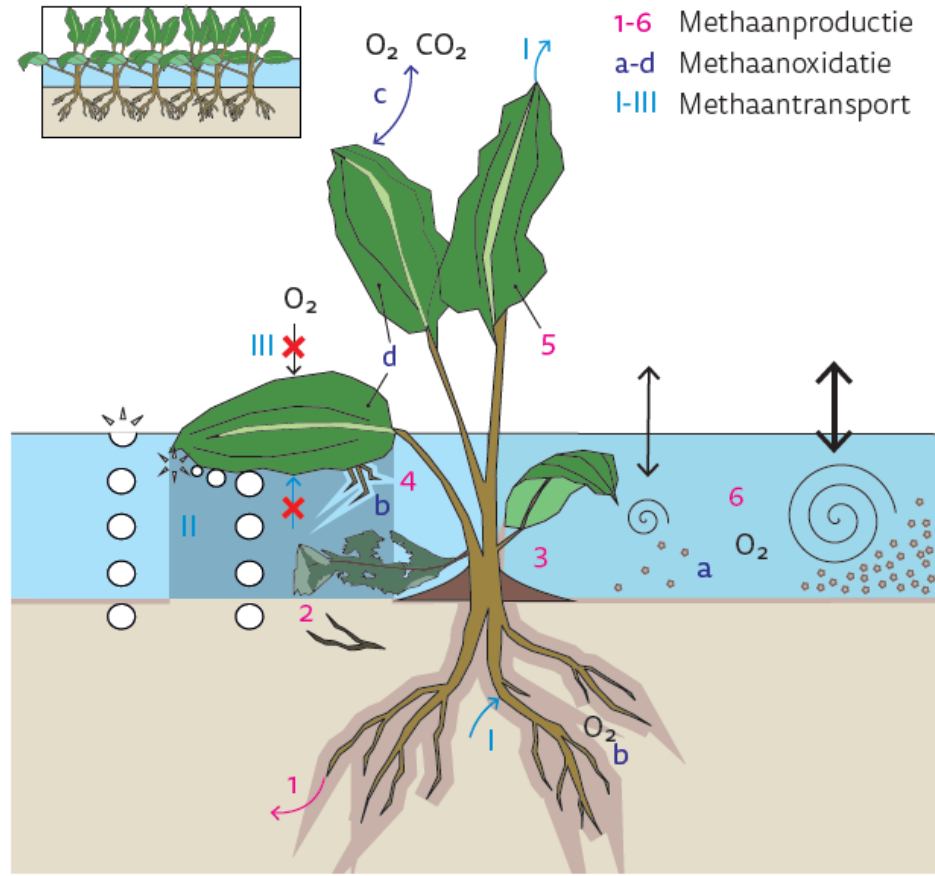

Vooral als je ondergedoken
waterplanten hebt

Water(planten) en broeikasgasemissie

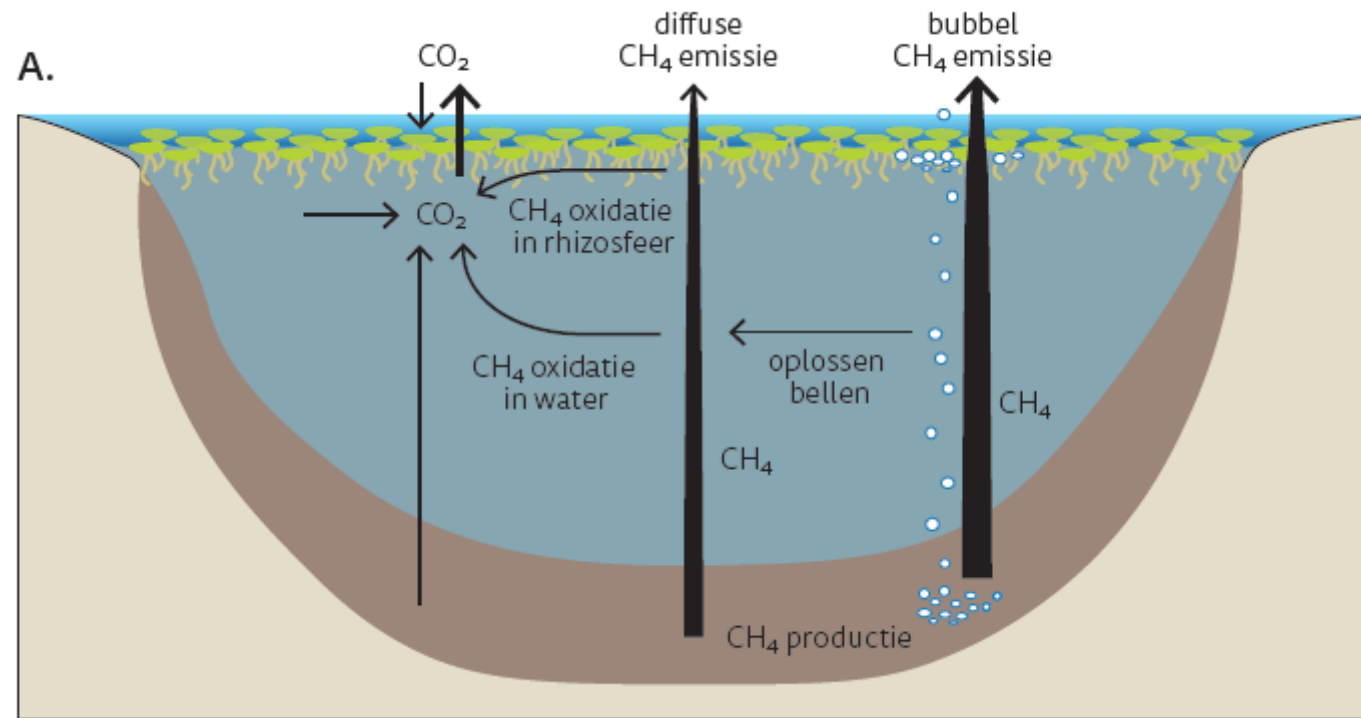
Waterplanten en broeikasgasemissie

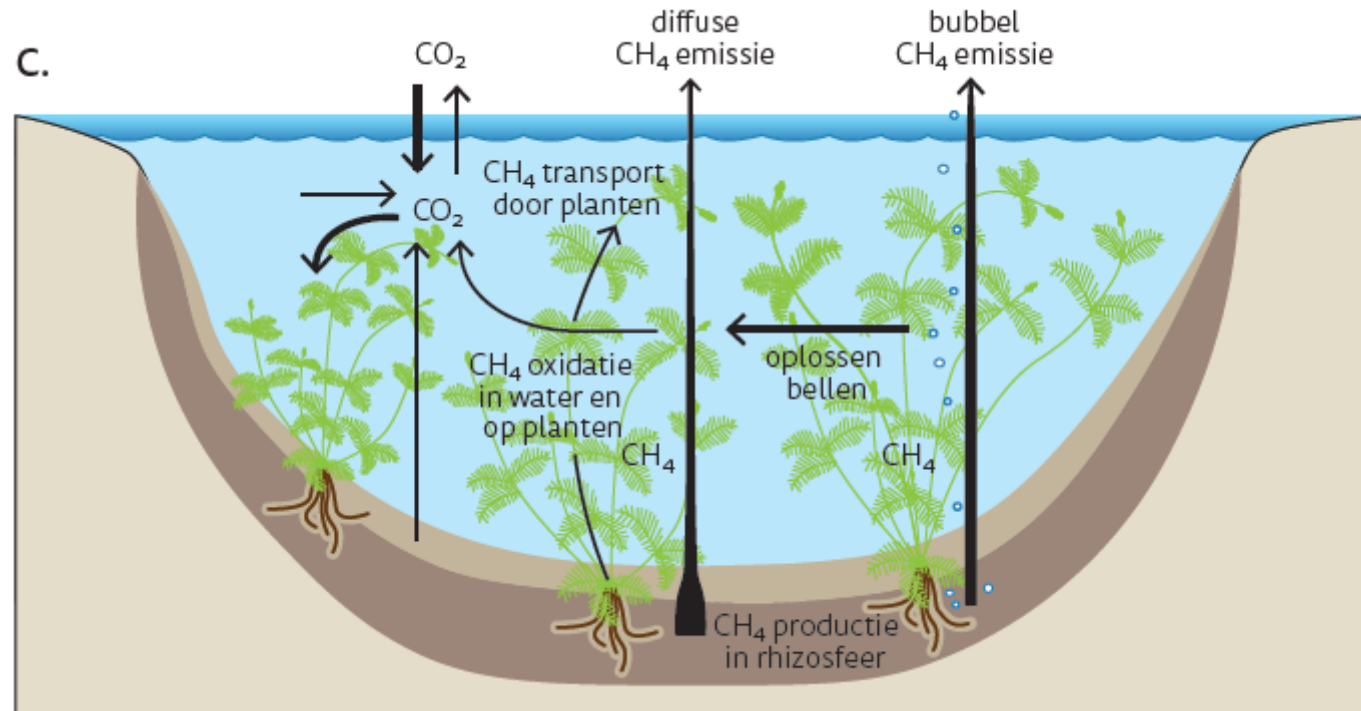

Aben, Velthuis,... Kosten (2022) Water Research, Temperature response of aquatic greenhouse gas emissions differs between dominant plant types

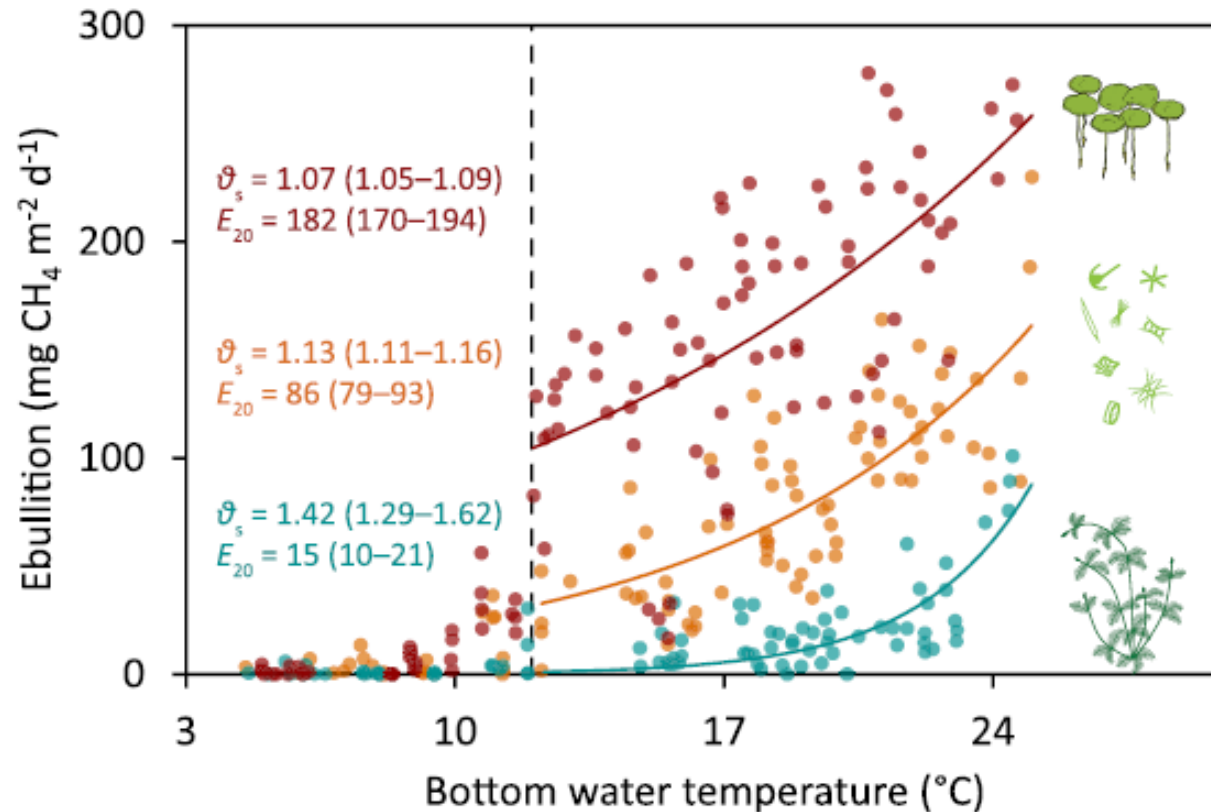
Waterplanten en broeikasgasemissie

Waterplanten en broeikasgasemissie

Ondergedoken waterplanten mitigeren de klimaat-respons

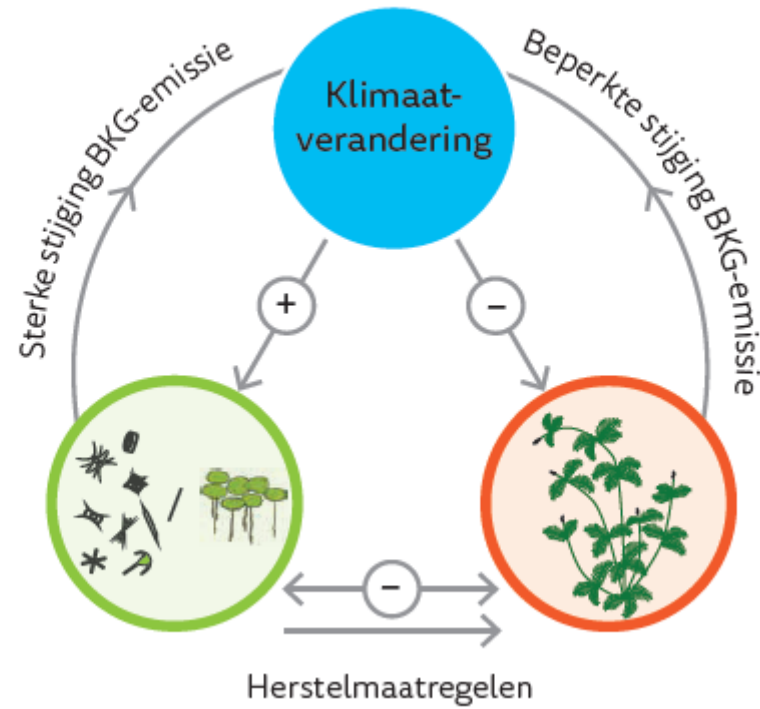

NIOO
NETHERLANDS
INSTITUTE
OF ECOLOGY
(NIOO-KNAW)

Lagere emissies uit systemen met ondergedoken waterplanten

Inclusief een latere temperatuur respons

Waterplanten en broeikasgasemissie

Hoofdstuk 12

Radboud Universiteit Nijmegen

